VERSLAG EXTRA GECOMBINEERDE RAADSCOMMISSIEVERGADERING

Datum: 19 juni 2019
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 16.30 – 19.06 uur

Aanwezig: W. Koks (voorzitter, SP), GroenLinks: M. van der Glas, C.T. Nieuwenhout, N. Nieuwenhuijsen, A.M.M. Schoutens, J. Sietsma; PvdA: K. Boogaard, M. van der Laan, H.E.H. van Niejenhuis, E.M. van der Weele; D66: B.N. Benjamins, T. Rustebiel; SP: D. Brandenbarg, J.P. Dijk; VVD: E. Akkerman, J. Boter, W.J. Spoelstra; ChristenUnie: G.B.H. Brandsema, T. Moorlag; Partij voor de Dieren: W.I. Pechler, K. de Wrede; CDA: J. de Haan, H.P. Ubbens; 100% Groningen: D. Mellies, M.E. Woldhuis; Stad en Ommeland: P.F.A.M. Frijns, M.J. Sloot; Student en Stad: K. Schilder; PVV: S.A. Kaercher, A.J.M. van Kesteren
Namens de griffie: G. Mulder (commissiegriffier)
Namens het college: wethouders G. Chakor, M.T. Gijsbertsen, R. van der Schaaf, P. Broeksma
Afwezig: K. van Doesen-Dijkstra en wethouder I.M Jongman-Mollema
Insprekers: de heer Bootsma (namens Platform Cultureel Erfgoed Groningen), mevrouw Van der Heide (op persoonlijke titel), mevrouw Kiki (op persoonlijke titel)
Verslag: J. Bosma

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:
- Opent de vergadering om 16.30 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

Wethouder Van der Schaaf:
- Is verheugd een intentieovereenkomst te sluiten met Twentse bouwers om te onderzoeken of een gezamenlijk en financieel haalbaar plan voor De Held-III mogelijk is. Er komen een nieuw stedenbouwkundig plan en bestemmingsplan op basis van Next City. Er volgt een bijeenkomst over uitgangspunten.
- Heeft met VNN afgesproken dat aan de Barkmolenstraat met een ingroeimodel gewerkt zal worden door te starten met circa 14 bewoners en met twee per maand te groeien naar 26. Op 16 mei 2019 vond een omgevingsoverleg plaats, waar een vervolg op komt, conform stap twee van de leidraad.
- Beantwoordt de vragen over de wet Markt en overheid per e-mail.
- Legt uit dat in de brief medio 2017 over de schade aan de Ringweg 80.000 euro destijds was uitgegeven, terwijl de totale kosten op 2,7 miljoen euro geraamd werden. Martiniplaza heeft de gemeente aansprakelijk gesteld conform de wet en de gemeente stelt BAM aansprakelijk, ook voor schade die niet gedekt wordt door verzekeraars. Werk zal deels gecombineerd worden.

Wethouder Chakor:
- Meldt dat de rechtbank op 9 juli 2019 in plaats van 11 juni 2019 uitspraak zal doen over de ja-ja-sticker en bereidt zich voor daarna snel aan de slag te kunnen gaan.
- Is blij dat het Europese project Reframe, over het verkorten van de voedselketen, een jaar verlengd is. De focus zal liggen op duurzaamheid en gezondheid. In 2020 komt er een Voedselagenda.
- Komt terug op een vraag van PvdA over het dijkpark bij Garmerwolde. Het waterschap heeft hier zelf al over gecommuniceerd. Het betreft geen verontreiniging, maar bodemvreemd materiaal in de toplaag. Er zijn twee opruimacties geweest en mogelijk volgen er meer. Eind juni is er een inloopbijeenkomst van het waterschap over aanleg van het dijkpark.

Wethouder Broeksma:
- Meldt dat bestuurlijk overleg naar aanleiding van de commissie-Hertog en de motie Belofte maakt schuld (Hoogkerk) niet voor 1 juli 2019 is afgerond en komt hier kort na het reces op terug.

A.2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.3. Conformstukken

A.3.a. Categorieënlijst verklaring van geen bedenkingen en evaluatie (raadsvoorstel 16-5-2019)

Dhr. Bootsma (inspreker namens Platform Cultureel Erfgoed Groningen):

- Concludeert uit de evaluatie van het piepsysteem dat het uitvoerend apparaat de raad te weinig van informatie en zienswijzen heeft voorzien en dat de raad zelf nalatig is geweest.
- Pleit ervoor dat de raad bij elke afwijking van de door de raad vastgestelde regels een afweging maakt. Publieke bespreking biedt ook gelegenheid aan betrokkenen raadsleden te benaderen.
- Ziet dat de ruimte van het uitvoerend apparaat om te beslissen over buitenplanse afwijkingen vergroot wordt. Zo zijn 'gebouwen van beperkte omvang' bij categorie L vervangen door 'gebouwen' en is een Verklaring van geen bedenkingen niet meer nodig volgens de nieuwe categorie T wanneer een bouwinitiatief onder enig ruimtelijk kader valt, zoals een tamelijk abstracte structuurvisie.

Dhr. Sietsma (GroenLinks):

- Kan zich de zorgen voorstellen en verzoekt de wethouder te reageren.
- Roept op bij de bekendmaking van aanvragen en vergunningen een verhelderende toelichting op te nemen, zodat geïnteresseerden weten of het over een dakkapel of iets meer ingrijpends gaat.

Dhr. Mellies (100% Groningen):

- Sluit zich aan bij de inspreker en pleit voor een andere en duidelijkere werkwijze dan de noodoplossing van het piepsysteem.

Dhr. Dijk (SP):

- Neemt de kritiek van het Platform ter harte.
- Overweegt bespreekpunten aan te leveren om kleine verbeteringen door te voeren.

Wethouder Van der Schaaf:

- Deelt niet de analyse over de effecten van het piepsysteem en denkt dat de vele discussies over afwijkingen juist veel consequenties hebben gehad. Het heeft zelfs geleid tot aanpassingen van bestemmingsplannen, waardoor de ruimte voor bouwers eerder verkleind dan vergroot is.
- Stelt dat de gemeente strenger toeziet op onwenselijke bouwontwikkelingen dan bij de start in 2011.
- Zegt toe te onderzoeken hoe in omschrijvingen van bekendmakingen de informatievoorziening richting de burgers verhelderd kan worden, hoewel er ook juridische beperkingen zijn.

Het raadsvoorstel wordt op verzoek van 100% Groningen als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

A.3.b. Vaststellen definitief ontwerp Fietspad Noordelijke Ringweg (raadsvoorstel 22-5-2019)

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

A.3.c. Verduurzaming Openbare Verlichting (raadsvoorstel 22-5-2019)

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

A.4. Rondvraag

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):

- Wijst op het dramatische ongeval op 7 juni 2019 in het Stadspark, waar een hond overleed nadat hij in een vijver sprong waar zich vlak onder de waterlijn betonnen paaltjes bevonden.
- Vraagt of de beschoeiing nog een functie heeft en roept op het snel te verwijderen.

Wethouder Chakor:

- Betreurt het ongeluk. Soortgelijke incidenten hebben zich nog niet voorgedaan en er zijn eerder ook geen klachten over de paaltjes binnengekomen.
- Antwoordt dat de paaltjes geen functie meer hebben, maar dat er vooralsnog geen technische noodzaak was om ze te verwijderen.
- Acht de kans op herhaling klein, maar gaat de beschoeiing verwijderen en zal dat waar nodig ook bij andere waterpartijen doen met soortgelijke beschoeiing, die geïnspecteerd zullen worden.
- Wijst erop dat de herijking van de visie Stadspark waterpartijen natuurvriendelijker en toegankelijker in zal richten. Het verwijderen van de paaltjes wordt naar voren gehaald.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Initiatiefvoorstel GroenLinks: 'Geen Gebrom Schone Lucht' Walstroom voor aangemeerde schepen (+ collegebrief 12-6-2019)

Mw. Van der Heide (inspreker op persoonlijke titel):

- Woont sinds twee jaar aan de Appie Groenlaan op een heerlijke plek met uitzicht op het kanaal.
- Realiseerde zich niet dat er vaak enorme vrachtschepen aan zouden meren, vooral in de avonden en weekeinden. Dat gaat met grof geweld waardoor alles in huis flink heen en weer schudt. Ook komt er veel rook vrij. Vaak worden de bewoners wakker, ook als de schepen om 6.00 uur vertrekken.
- Heeft ook last van lawaai en uitstoot van generatoren wanneer schepen de walstroom niet gebruiken. Ramen en deuren moeten dan gesloten worden en het belemmert de nachtrust.
- Krijgt al hartkloppingen als er een schip aanlegt uit angst voor botsingen en verstoorde nachtrust.
- Vindt het een groot risico dat schepen vaak gevaarlijke lading hebben, zoals diesel.
- Spreekt regelmatig schippers aan, maar met weinig succes. Ze willen geen walstroom gebruiken of kunnen het na 19.00 uur niet meer aanmelden.
- Bemoeit zich met haar eigen zaken, namelijk gezondheid en nachtrust.
- Roept op het gebruik van walstroom zo snel mogelijk verplicht te stellen.

Dhr. Spoelstra (VVD):

- Is benieuwd of de hele kade deze mening deelt.

Mw. Van der Heide:

- Kent niet alle bewoners, maar weet dat haar buren er ook zo over denken.

Dhr. Van der Laan (PvdA):

- Is positief over het voorstel en ziet mede door de inspraak de noodzaak om stank en lawaai tegen te gaan. Daarnaast is walstroom duurzamer.
- Leest dat bijvoorbeeld hotelschepen te veel stroom nodig hebben om van walstroom gebruik te kunnen maken. Komt er voor dergelijke schepen een overgangsregeling of uitzonderingsbepaling?

Dhr. Spoelstra (VVD):

- Kan zich de overlast voorstellen, maar is benieuwd hoe groot het probleem in de rest van de stad is.
- Leest dat de gemeente praktisch weinig invloed heeft en dat er geen adequate invulling of dekking is voor handhaving, die vooral 's avonds en in het weekend plaats zou moeten vinden.
- Voelt meer voor het informeren en samen zoeken naar oplossingen en verbeteringen.
- Ziet ook dat sommige schepen meer stroom nodig hebben of niet de juiste aansluitingen hebben.
- Concludeert dat er veel haken en ogen aan het voorstel zitten, dat een hoog symbolisch gehalte kent.

Mw. Sloot (Stad en Ommeland):

- Vindt het een goed voorstel, maar leest ook dat handhaving niet altijd optimaal kan zijn.
- Oppert walstroom verplicht te stellen op kades waar het beschikbaar is en om het zo goedkoop en makkelijk mogelijk te maken. Het is belangrijk een stap te zetten gezien de ernst van de overlast.
- Stelt voor meertalige borden te plaatsen op kades waar walstroom verplicht wordt.

Dhr. Kaercher (PVV):

- Kan zich vinden in het initiatiefvoorstel en streeft naar zoveel mogelijk woongenot voor inwoners.
- Is benieuwd hoe het college om denkt te gaan met klachten buiten handhavingstijden, wanneer schepen voornamelijk aangemeerd zullen liggen.
- Lijkt het goed een ontheffing vanwege technische redenen op te nemen in de bepalingen.

Mw. Moorlag (ChristenUnie):

- Sluit aan bij de PvdA.
- Is benieuwd of het college overweegt 's ochtends te controleren of er 's nachts stroom is gebruikt.

Dhr. Ubbens (CDA):

- Kan zich in grote lijnen vinden in het voorstel en de reactie van het college.
- Voelt ook wat mee met de VVD. Is het echt nodig om het verbod stadsbreed in te voeren of is differentiatie mogelijk door het toe te spitsen op plekken waar de overlast groot is?

Dhr. Mellies (100% Groningen):

- Sluit aan bij het CDA.
- Vindt dat het handhavingsvraagstuk het verkennen van de mogelijkheden niet in de weg moet staan.

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):

- Staat achter het voorstel en hoopt op een zo goed mogelijke uitvoering.

Dhr. Rustebiel (D66):

- Sluit aan bij het CDA.

Dhr. Schilder (Student en Stad):
- Sluit aan bij de PvdA.

Dhr. Brandenbarg (SP):
- Sluit aan bij het CDA.
- Is benieuwd of de indieners een beeld hebben hoeveel meldingen en klachten er zijn en waar.

Wethouder Van der Schaaf:
- Vindt de inspraakreactie een duidelijke illustratie van het probleem. Er zijn mensen die er last van hebben en daarnaast is sprake van gezondheidsschade en milieuvervuiling.
- Ziet daarom geen aanleiding om maatwerk toe te passen met een gedeeltelijk lokaal verbod. Wanneer de mogelijkheid er is om walstroom te gebruiken, dan zou dat de norm moeten zijn.
- Lijkt het wel goed uitzonderingen op te nemen voor gevallen waar gebruik van walstroom niet mogelijk is, zoals hotelschepen.
- Ziet geen mogelijkheden om extra handhavingscapaciteit te organiseren vanwege de financiële situatie van de gemeente, maar zal op basis van klachten handhaven.
- Wijst erop dat de maximumsnelheid ook niet overal en altijd gehandhaafd wordt, maar wel geldt.
- Zegt een overzicht toe van klachten die er binnen zijn gekomen omtrent dit onderwerp.

Mw. Nieuwenhout (GroenLinks):
- Heeft onafhankelijk van elkaar twee meldingen binnengekregen: van de inspreker en van de bewonersorganisatie De Hunze/Van Starkenborgh, die aangeeft dat meerdere bewoners klagen.
- Geeft aan dat er langs het laatste stuk van het Eemskanaal weinig mensen wonen. In de pleziervaart is het al de norm om geen generatoren te gebruiken in de haven.
- Stelt geen stadsbreed verbod voor, maar verplicht gebruik van walstroom langs kades waar dat beschikbaar is. Ambtelijk bleek dat systeem ook het best bij Groningen te passen.
- Begrijpt dat er geen extra handhavingscapaciteit is en ziet in eerste instantie een passieve variant voor zich met duidelijke, meertalige borden. Wanneer er meerdere meldingen over een schipper binnenkomen, dan kan een handhaver contact opnemen tijdens kantooruren.

Het initiatiefvoorstel wordt als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

B.2. Vaststelling Huisvestingsverordening (raadsvoorstel 8-5-2019)

Wethouder Van der Schaaf:
- Betreurt dat de commissie een memo heeft moeten krijgen bij een al verstuurd stuk en legt uit dat het te maken heeft met de actualiteit van de kwesties die bij de rechtbank spelen.
- Licht toe dat er destijds geen verschil van mening was over de bedoelde inhoud, maar dat de bewoording kennelijk ruimte bood om misverstanden te laten ontstaan.
- Vervolgt dat het risico bestaat dat de rechter een soort vormfout ziet in de vorige verordening. Daarom acht het college het verstandig gebruik te maken van de reparatiemogelijkheid voor 1 juli 2019 door de oude verordening aan te passen en het ook goed op te nemen in de nieuwe.
- Weet niet of en welke invloed dit zal hebben op de rechtszaak, dat is aan de rechter.
- Reageert hiermee niet op het gesprek dat er is geweest met de Ombudsman over zijn advies, dat betrof slechts de informatievoorziening en niet de inhoud van de verordening zelf.

Mw. Akkerman (VVD):
- Leek het herzien van de verordening aanvankelijk logisch, ook met het oog op de herindeling.
- Vraagt zich na de mail wel af of het mogelijk en wenselijk is met terugwerkende kracht de oude verordening aan te passen en of de gemeente dat zou moeten willen. Waarom kan het niet met ingang van 1 juli 2019 gewijzigd worden?

Mw. Sloot (Stad en Ommeland):
- Vindt het op zich een prima verordening.
- Vraagt zich wel af of de aparte positie van Haren en Ten Boer ertoe zou kunnen leiden dat een eventuele nieuwe toestroom van statushouders daar opgevangen zal moeten worden. In Haren heeft het vestigen van veel statushouders in één straat in het verleden voor onrust gezorgd.
- Is benieuwd of de urgentie voor gezinnen ook geldt voor eenoudergezinnen.

Dhr. Dijk (SP):
- Is groot voorstander van gelijke regels voor toewijzingsbeleid en steunt van harte experimenten met het voorrang geven aan gezinnen bij gezinswoningen, ook al is dat voor anderen zuur.

- Deed een jaar geleden een voorstel om een actief spreidingsbeleid in te voeren voor statushouders en andere kwetsbare bewoners om onderlinge concurrentie te voorkomen.
- Krijgt de laatste weken vooral veel meldingen van alleenstaande moeders en roept op hen extra urgentiepunten toe te kennen.
- Wil weten hoe het college anticipeert op de gevolgen van de wijkvernieuwingsurgentie, die extra druk legt op het al grote tekort aan socialehuurwoningen.

Dhr. Schilder (Student en Stad):

- Is blij dat de gemeente hard aan de weg timmert door woningen voor gezinnen en starters bij te bouwen, maar wijst erop dat de bouwplannen nog niet gerealiseerd zijn en dat het verbod op onttrekking waarschijnlijk zorgt dat het tekort aan jongerenhuisvesting op zal lopen.
- Vraagt of het mogelijk is onttrekkingen via de verhuurdersvergunning tijdelijk toe te staan aan prettige, kleinschalige verhuurders, zoals ouders, totdat er genoeg woningen zijn bijgebouwd.
- Vreest dat er anders in september weer een debat plaats zal vinden over internationale studenten die geen kamer kunnen vinden. Het betreft een kwetsbare groep zonder netwerk in de stad.
- Vraagt de verzekering dat eigenaren van woonschepen goed geïnformeerd worden over de nieuwe vergunningsplicht, zodat er niet wederom sprake is van gebrekkige informatievoorziening.

Mw. Schouten (GroenLinks):

- Wijst op het besluit van de gemeente Den Haag van afgelopen donderdag om voor middenhuurwoningen een inkomenseis te gaan stellen, zodat de schaarse betaalbare woningen eerlijker verdeeld worden.
- Vergelijkt het met de initiatiefnota van GroenLinks-Kamerlid Smulders over uitbreiding van een puntenstelsel naar middenhuur, al heeft de maatregel van Den Haag niet direct invloed op de hoogte van huren en alleen op de verdeling.
- Vindt het onderzoek naar de woonplicht en de doelgroepenverordening mooi, maar dat zou alleen gaan gelden voor nieuwbouw.
- Vraagt of het college heil ziet in de genoemde maatregel en of deze nog meegenomen kan worden in de Woonvisie en de Huisvestingsverordening.

Dhr. Kaercher (PVV):

- Maakt zich grote zorgen over de krapte op de woningmarkt, die niet alleen te wijten is aan de vorige crisis en de huidige hoogconjunctuur, maar ook aan het feit dat er te weinig gebouwd is.
- Constateert dat de aardbevingproblematiek en bouwcontingenten elders in de provincie in verband met krimp, de aantrekkelijkheid van Groningen als vestigingsplaats vergroten.
- Pleit voor een update van het actieplan Sociale huur om snel meer te bouwen.
- Lijkt het voorrang geven aan gezinnen boven alleenstaanden met meer punten in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Er moet vooral snel veel gebouwd worden.
- Steunt de lijn geen onttrekkingsvergunningen meer te verlenen.

Wethouder Van der Schaaf:

- Heeft geconcludeerd dat het harmoniseren meer tijd vraagt om af te stemmen gezien de complexiteit en de korte tijd, ook om te voorkomen dat verschillende groepen woningzoekenden op een verkeerde manier tegen elkaar uitgespeeld worden. Uiteindelijk moet er wel één systeem komen.
- Stelt daarom voor de oude verordening voor de oude gemeente Groningen van toepassing te laten en het voor de andere gebieden anders te doen. Urgenten uit de stad kunnen niet opeens in Haren of Ten Boer terecht.
- Zal net als in het verleden goede, sturende afspraken maken als er grote groepen urgenten op de gemeente afkomen, bijvoorbeeld statushouders, om concentraties te voorkomen.
- Zal door een slimme planning proberen te voorkomen dat er opeens veel urgenten op zoek gaan vanwege de wijkvernieuwingen.
- Benadrukt het belang door te blijven gaan met het uitbreiden van de voorraad socialehuurwoningen. De afgelopen twee jaar groeit het aantal weer, maar dat moet meer en langdurig, ook na 2022.
- Lijkt het goed het actieplan Sociale huur bij de Woonvisie van nieuwe impulsen te voorzien.
- Zal invulling geven aan het streven 30% van de nieuwbouw sociale huur te laten zijn.
- Antwoordt de VVD dat het college ernaar streeft om de uitgangspunten van de Woonvisie 2015, om driekamerwoningen onder de verhuurplicht te brengen, juridisch zo goed mogelijk te borgen en daadwerkelijk te realiseren.
- Wijst op het risico van procedures of zelfs het ongeldig verklaren van de maatregelen, waarmee het

vastgestelde beleid juridisch onmogelijk zou worden. Dit wil het college voorkomen.
- Stuurt op korte termijn een brief over de afspraken met universiteit, hogeschool, studentenorganisaties en corporaties om de piek in augustus en september beter op te vangen.
- Verwacht niet dat bijbouwen het piekprobleem ooit helemaal op zal lossen.
- Voelt, net als de meerderheid van de raad, niet voor het opnieuw toestaan van onttrekkingen en blijft veel bijbouwen.
- Gelooft meer in het verbeteren en reguleren van huurbescherming dan het toevoegen van inkomenseisen, maar zegt toe de maatregel van Den Haag te bestuderen en te bespreken bij de Woonvisie. Berlijn bevriest zelfs particuliere huren de komende vijf jaar, dat helpt nog beter.
- Lijkt het goed het experiment met het labelen van gezinswoningen af te wachten. Het geldt natuurlijk ook voor eenoudergezinnen en het is goed die specifieke problematiek mee te nemen.
- Antwoordt dat eenoudergezinnen extra punten kunnen krijgen wanneer sprake is van urgentie, maar dat bepaalde categorieën niet per definitie meer punten krijgen.

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

B.3. Afschaffen algemene voorziening Huishoudelijke Hulp per 1-1-2020 (raadsvoorstel 7-6-2019)

Dhr. Dijk (SP):
- Staat achter de 2700 gesprekken om de behoefte duidelijk te krijgen en ook achter de maatwerkvoorziening, maar vindt het echt slecht daarbij 850.000 euro bezuiniging in te boeken.
- Ziet dat mensen die afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning al jaren geconfronteerd zijn met bezuinigingen, onder het mom van eigen kracht, maatwerk en samenredzaamheid. Het heeft vooral geleid tot meer onzekerheid. Tegelijk worden tientallen miljoenen uitgegeven aan de binnenstad.
- Wijst erop dat het SCPB stelt dat de grenzen van de participatiesamenleving wel bereikt zijn en dat het wantrouwen groeit wanneer de overheid met een calculator over zorg en ondersteuning beslist.
- Vreest een onnodige strijd aan de keukentafels tussen zorgbehoeftigen en consulenten, die de bezuiniging van 850.000 euro in hun achterhoofd hebben.
- Mist onderbouwing. Waaruit blijken de dalende zorgbehoefte en de lagere verwachte uitgaven?
- Vraagt in 2020 een tussenstand te geven van de gesprekken.
- Waarschuwt dat de normstelling van 'een schoon huis' in Emmen tot rechtszaken heeft geleid.
- Bepleit het rekeningresultaat in te zetten en zonder druk van bezuinigingen gesprekken te voeren.
- Zou het fijn vinden wanneer iedereen er een uur bij krijgt in plaats van korting, zowel voor cliënten als medewerkers. Dan zou een transitie een keer soepel in plaats van stroef kunnen verlopen.
- Haalt een citaat aan van de Franse schrijver Édouard Louis, waaruit blijkt dat arme mensen heel persoonlijk en direct geraakt worden door politieke beslissingen, terwijl het voor de heersende klasse die deze politiek bedrijft meer gaat om een esthetische kwestie en de eigen visie op de wereld.

Dhr. Pechler (Partij voor de Dieren):
- Juicht op zich het terugbrengen van maatwerk toe, want iedereen is anders en het is goed om aan de keukentafel de precieze wensen en verwachtingen door te spreken.
- Rekent uit dat met 850.000 euro op 5,8 miljoen euro een zevende deel van de ondersteuningsuren weg wordt gesneden en waarschijnlijk een zesde, omdat de gesprekken ook tijd kosten. Ruim zeshonderd mensen verliezen hierdoor alle uren of een nog groter deel zal gekort worden in uren.
- Vindt de onderbouwing van de bezuiniging vaag. Waarom denkt het college dat honderden mensen met minder uren toe kunnen?
- Heeft ervaring als huishoudelijke hulp en trof situaties aan waar het aantal uren juist tekortschoot met stof op de meubels en plakkerige oppervlaktes.
- Wil weten hoe vaak mensen de mogelijkheid krijgen een nieuw gesprek te voeren en wanneer nodig het aantal uren aan te passen. Dit kan per jaar of maand verschillen, zeker bij ouderen.

Dhr. De Haan (CDA):
- Kan zich grotendeels vinden in de redenering van het college de algemene voorziening af te schaffen vanwege diverse ontwikkelingen, maar heeft er moeite mee dat het gepaard gaat met bezuinigingen.
- Vreest dat er druk komt te liggen op de keukentafelgesprekken. Waarom gaat het college nu al uit van een bezuiniging, terwijl een gesprek ook kan leiden tot het toekennen van meer uren?
- Vraagt welke lessen het college heeft getrokken uit de gesprekken in 2015. Krijgen mensen die nog geen gesprek hebben gehad in 2020 wel de nodige zorg? Dat moet leidend zijn.

Mw. Frijns (Stad en Ommeland):

- Juicht maatwerk waarbij de mens centraal staat en indirecte tijd voor sociaal contact toe.
- Wijst op de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep uit 2017 dat de gemeente niemand mag dwingen tot mantelzorg. Kan het college dit toezeggen?
- Vraagt of de raad dit najaar een analyse zal krijgen van de keukentafelgesprekken.
- Wil weten waarom Stadadviseert niet betrokken is.
- Is benieuwd of er al een analyse en/of klanttevredenheidsonderzoek conform het CIZ-protocol is uitgevoerd. Wat zijn de eerste ervaringen? Is er onafhankelijk onderzoek naar objectieve normtijden?
- Mist de uitvoeringskosten van de keukentafelgesprekken. Volgt dat alsnog?

De voorzitter:

- Roept op technische vragen in het vervolg ambtelijk te stellen.

Dhr. Boter (VVD):

- Sluit goeddeels aan bij het CDA.
- Vraagt zich af of een bureaucratisch gedrocht met heel veel administratie om te kijken of de mens centraler gesteld kan worden niet een contradictio in terminis is en vreest een verschuiving van budget voor directe zorg naar administratieve kosten.
- Denkt dat een lichte toets prima kan voldoen. Er is niet een gesprek van een uur voor nodig.

Dhr. Benjamins (D66):

- Begrijpt dat het merkwaardig lijkt dat van maatwerk naar algemene voorziening en nu weer naar maatwerk wordt overgestapt en dat het tot onrust leidt. De algemene voorziening was in 2015 een logische keuze vanwege de fikse korting waarmee de decentralisatie gepaard ging.
- Concludeert dat maatwerk nu beter werkt, omdat sommige inwoners met een vraag naar huishoudelijke hulp komen, maar eigenlijk andere behoeften hebben. De lichte toets achterhaalt dat onvoldoende. Het abonnementstarief zal daarnaast tot een toestroom leiden.
- Wijst op de grote financiële zorgen van de gemeente en roept partijen op ook een keer samen achter bezuinigingsmaatregelen te gaan staan.
- Juicht toe dat in de gesprekken gekeken wordt of de huidige inzet afdoende is om met maatwerk het systeem solidair en fair te houden en dicht bij de mensen.
- Denkt dat Stadadviseert betrokken had moeten worden en is benieuwd waarom dat niet gebeurd is.
- Wordt graag tussentijds of na afloop van de gesprekken geïnformeerd over de uitkomsten.

Dhr. Brandsema (ChristenUnie):

- Vindt het goed meer grip te krijgen op wie welke hulp en ondersteuning krijgt door via de maatwerkvoorziening kritischer te kijken naar de behoeften.
- Staat achter het abonnementstarief om stapeling van zorgkosten af te remmen, maar ziet ook het risico van een aanzuigende werking. Maatwerk kan dat effect dempen.
- Is benieuwd welke acties er op dit moment richting Rijk lopen rond deze nadelige effecten.
- Benadrukt het belang dat inwoners goed ondersteund worden bij de gesprekken, zodat ook een trotse Groninger die wellicht de hulpvraag afzwakt de ondersteuning krijgt die hij of zij verdient.
- Bestrijdt dat sprake is van een bezuiniging. Het betreft een inschatting van de besparingen terwijl de hulp geboden wordt die nodig is. Het is niet meer dan logisch de inschatting in te boeken.
- Vindt het mooi dat de mens centraal staat in de gesprekken, die juist de mogelijkheid bieden breder naar de situatie te kijken dan alleen de behoefte en noodzaak van huishoudelijke hulp.

Mw. Woldhuis (100% Groningen):

- Wil weten welk effect de 2700 keukentafelgesprekken hebben op de werkdruk van WIJ-medewerkers, die ook te maken krijgen met kortingen op hun organisatie.
- Vraagt of rekening wordt gehouden met vergrijzing, waardoor het aantal uren eerder toe zal nemen.
- Begrijpt niet hoe 850.000 euro bezuinigd kan worden op de algemene voorziening die nu 2,5 uur is. Dit zou toch absoluut het minimum aan ondersteuning moeten zijn. De hulp is al een inbreuk op de privacy en het zou slecht zijn ook nog op te leggen wat wel en niet schoongehouden wordt.
- Wijst erop dat er nu al een maatwerkvoorziening is wanneer bovenop de algemene voorziening meer nodig is. Het blijft onduidelijk waar de besparingen vandaan zullen komen.
- Stelt dat huishoudelijke hulp vaak zwaardere zorg kan voorkomen door valpreventie en structuur te bieden en te signaleren of bijvoorbeeld sprake is van beginnende dementie.

Dhr. Kaercher (PVV):

- Is het niet helder of het haalbaar is iedereen te spreken in 2019. Hoe gaat het college om met mensen die nog geen gesprek gehad hebben of die een gesprek weigeren of liever niet thuis voeren?

- Wil weten wat het college verstaat onder 'voldoende tijd' om een gesprek te voeren.
- Verzoekt te overwegen om standaard een onafhankelijk cliëntondersteuner mee te laten gaan naar gesprekken, tenzij mensen daarvan afzien. Sommige mensen zien mogelijk niet in hoeveel ze daaraan kunnen hebben.
- Vraagt om een toezegging dat geen enkel thuiswonend kind als mantelzorger wordt aangemerkt tijdens de keukentafelgesprekken en dat ouders met kinderen niet om die reden gekort worden.

Dhr. Nieuwenhuijsen (GroenLinks):

- Sluit grotendeels aan bij de ChristenUnie.
- Vindt het positief breder te kijken naar hulpvragen tijdens een langer gesprek, zodat er een beter beeld ontstaat wat er aan de hand is en wat er nodig is. Er is nu ook meer ervaring dan in 2016.
- Is ook benieuwd hoe omgegaan wordt met mensen die nog geen gesprek hebben gehad in 2020.

Mw. Van der Weele (PvdA):

- Sluit grotendeels aan bij D66.
- Is ook benieuwd waarom Stadadviseert niet betrokken is.
- Ziet het als een inhoudelijke keuze om na de opgedane ervaringen de mens centraal te stellen en per individu te kijken wat iemand nodig heeft, zodat iedereen de juiste zorg en ondersteuning krijgt. Dat gebeurt niet met de calculator in de hand.
- Vindt gesprekken bij mensen thuis van grote waarde, ook om te kijken naar meerdere leefgebieden en welke ondersteuning nodig is om het op termijn weer zelf te kunnen doen. Consulenten zijn goed toegerust en in staat te beoordelen of er mogelijk andere hulp en ondersteuning nodig is.
- Vindt het in tijden van financiële tekorten niet meer dan terecht ook te kijken wat iemand zelf kan organiseren en doen, eventueel met hulp vanuit de omgeving.

Dhr. Schilder (Student en Stad):

- Sluit aan bij het CDA.

Wethouder Gijsbertsen:

- Heeft de indruk dat het college en misschien wel de hele raad het eens is over de doelstellingen, maar dat de meningen over het voorstel verschillen.
- Vindt dat er beelden worden opgeroepen die niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid.
- Licht toe dat in 2015 vanwege de bezuinigingen toen gekozen is voor een algemene voorziening. Nu doet zich de mogelijkheid voor over te stappen op een maatwerkvoorziening in de verwachting dat het geld op zal leveren.
- Benadrukt dat geen sprake is van een taakstelling, maar van een verwachte besparing. Er ligt ook geen enkele druk op de keukentafelgesprekken om een bepaald bedrag te halen. Ook zijn er geen andere maatregelen dan die in het stuk vermeld staan.
- Zou het bijzonder vinden wanneer het college geen inschatting zou maken van de financiële effecten.
- Constateert dat de algemene voorziening een aantrekkende werking heeft gehad waardoor er in 2018 dezelfde uitgaven waren als in 2015 doordat het aantal cliënten is toegenomen. Het roept de vraag op of alle uren echt nodig zijn. Maatwerk biedt de mogelijkheid dat per persoon te bepalen.
- Wijst erop dat de tarieven van de algemene voorziening door de nieuwe cao niet langer lager zijn en dat het abonnementstarief een aanzuigende werking zal hebben voor mensen die het mogelijk zelf ook zouden kunnen betalen. Landelijk wordt uitgegaan van wel 20% stijging.
- Meldt dat in de Tweede Kamer een motie is aangenomen om niet alleen het verschil tussen abonnementstarief en eigen bijdrage te compenseren, maar ook de aanzuigende werking. Hierover lopen gesprekken tussen VNG en het Rijk.
- Verwacht met de keukentafelgesprekken beter te kunnen bepalen wie wat nodig heeft en daarmee de groei van de instroom te beperken. Het college schat in dat de groep die aangetrokken is door de algemene voorziening en straks door het abonnementstarief niet de meest kwetsbare groep is.
- Gaat niet sturen op een bedrag of getal, maar verwacht wel een lager bedrag per cliënt en een beperking van de groei.
- Baseert de inschatting wel ergens op. Een deel van de ingestroomde mensen zal straks helemaal geen maatwerkvoorziening nodig hebben en een deel minder op basis van het nieuwe protocol.
- Antwoordt de SP dat het aantal uur niet zomaar even verhoogd kan worden. Uit een aantal uitspraken blijkt dat rechters streng toezien op het strak toepassen van de protocollen, die overigens door experts en met input van onder meer wijkverpleegkundigen zijn opgesteld.
- Beaamt dat het sturen op resultaat, zoals in Emmen, door de rechter niet goed is ontvangen, en houdt

zich aan de door de sector opgestelde protocollen. De beleidsvrijheid is beperkt.
- Zal in 2020 de opbrengst van de herindicaties rapporteren.
- Legt uit dat in overleg met WIJ de eenmalige herindicatie-inhaalslag onder regie van WIJ, maar niet door WIJ gedaan zal worden, daarna komen herindicaties naar verwachting regulier wel bij WIJ.
- Heeft begrepen dat in het vierde kwartaal van 2020 met de raad gesproken zal worden over ervaringen van cliënten met huishoudelijke hulp in het gesprek over de toekomstige organisatie ervan, nog los van de jaarlijkse cliëntervaringsonderzoeken Wmo.
- Kan zonder keukentafelgesprekken een maatwerkvoorziening niet onderbouwen. Het biedt ruimte om precies en breed naar de situatie te kijken en het aanbod daarop af te stemmen.
- Verwacht dat de eenmalige kosten niet in verhouding staan tot het financieel resultaat.
- Antwoordt dat mensen altijd nieuw onderzoek kunnen aanvragen.
- Geeft aan dat mensen die per 1 januari 2020 nog geen gesprek hebben gehad, in afwachting van hun herindicatie gewoon overgezet worden naar de maatwerkvoorziening en hulp blijven ontvangen.
- Vindt het vraagstuk van weigeraars ingewikkeld, want zonder gesprek is een maatwerkvoorziening niet vast te stellen. Een gesprek op een andere locatie kan altijd, bijvoorbeeld bij WIJ.
- Legt uit in verband met de vraag over Stadadviseert dat de beleidsvrijheid zeer gering is vanwege de onafhankelijk getoetste reële tariefstelling, de protocollen, de toetsing door de rechter en het vaste abonnementstarief. De lokale keuze zit hem vooral in de keukentafelgesprekken en het leveren van maatwerk door professionals.
- Antwoordt dat al jaren dezelfde spelregels gelden over welke activiteiten kinderen in sommige gevallen uit kunnen voeren. Het betreft nooit zware zorgtaken. Ook via CIZ zijn hier allerlei normen voor afgesproken.

Het raadsvoorstel wordt als discussiestuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

B.4. Vervolg definitief Investeringsvoorstel Warmtenet Noordwest (raadsvoorstel 23-5-2019)

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):
- Heeft folders rond laten delen.
- Constateert dat college en raad geen besef hebben wat volgens de Gemeentewet wel en niet tot hun functie behoort. De raad kan en mag zich niet bemoeien met financiering en bedrijfsbesluiten van een extern bedrijf, zoals de Bv's van Warmtenet, Warmtetransport en Warmtestad.
- Leest in het wetboek niet dat waterschap en gemeente kunnen fuseren tot een energiebedrijf. College- en raadsleden zijn ongeschikt wegens diepgaande belangenverstrengeling door hun dubbele petten en wegens hun onmacht om te handhaven bij overtredingen.
- Wijst erop dat GGD Groningen en diverse landelijke organisaties waarschuwen voor grote gezondheidsschade als gevolg van biomassaverbranding. Zijn college- en raadsleden straks hoofdelijk aansprakelijk?
- Leest in het wetboek dat de verzekeraar niet uitkeert bij met opzet of door roekeloosheid veroorzaakte schade. Warmtestad is roekeloos bezig.
- Roept op te stoppen met dit project en Stadjers geen fijnstof door biomassa aan te doen.

Dhr. Van Kesteren (PVV):
- Staat achter het wakker schudden van college en raad, al kan de manier waarop wellicht anders, maar is benieuwd wat mevrouw Kiki precies wil bereiken.

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):
- Herhaalt dat raadsleden volgens de Gemeentewet een beperkte bevoegdheid hebben. Het oprichten en financieren van Warmtestad valt daarbuiten. De gemeente is dus illegaal bezig.

Dhr. Van Kesteren (PVV):
- Ziet dat alle bomen in de Antaresstraat gekapt worden. Hierdoor is het aanleggen van leidingen eenvoudiger. Voor het college is dat misschien winst, voor Stadjers is het een verlies in een lege straat te wonen, van het gas af en met hogere energie- en gemeentelijke lasten.
- Hoort niemand over het bijstellen van deze ambities, terwijl er continu gekort wordt op sociaal-maatschappelijke opgaven en zorg.
- Roept daarom op te stoppen met obsessieve duurzaamheidsambities zonder enig rendement en te investeren in zaken die de inwoners wel zien zitten.

Dhr. Mellies (100% Groningen):
- Is blij te lezen dat Warmtenet vooruit kan en ziet dat de risico's, bijvoorbeeld van de datacenters,

voldoende zijn onderzocht en afgedekt.
- Hoopt dat er op den duur meer mogelijkheden komen warmte toe te voegen aan het net. Er is voldoende flexibiliteit door te leunen op kleinere modules.
- Vraagt of er geen andere, meer conventionele terugvalopties zijn dan biomassa, wat niet erg groen is.

Dhr. Rustebiel (D66):
- Is blij dat Warmtestad er de wind goed onder heeft. De gesprekken met datacenters zijn veelbelovend en de afhankelijkheid van gasturbines neemt snel af.
- Vindt het goed te lezen dat de terugvaloptie van biomassa, die steeds minder nodig blijkt, vormgegeven kan worden met lokaal snoeiafval conform de motie.
- Ziet graag dat particuliere eigenaren ook een steviger aandeel in restwarmte kunnen krijgen.
- Betreurt de koppeling met de gasprijs, maar dat is een landelijke afweging.
- Hoopt dat er snel wijkenergieplannen volgen voor de rest van de stad.
- Complimenteert het college met het aantrekken van veel externe gelden, wat in deze financieel zware tijden meer dan welkom is.
- Wijst PVV erop dat in dit voorstel de energielasten van Stadjers juist lager worden.

Dhr. Boter (VVD):
- Is wat gematigd in het enthousiasme nu de investeringsvoorstellen voorliggen.
- Wijst erop dat wisselen van energieleverancier niet mogelijk is, waardoor het van groot belang is lagere tarieven te garanderen. Is dat het geval?
- Vraagt hoe groen Warmtestad is, gezien het feit dat bijstoken bij piekmomenten grotendeels met gas gebeurt. Zijn de plannen met zonne-energie bij het slibdepot haalbaar?

Mw. Boogaard (PvdA):
- Is hoopvol over de ontwikkelingen sinds het afblazen van geothermie en over dit gedegen voorstel.
- Heeft er vertrouwen in dat Warmtestad de vervolgstappen met succes zal zetten en eventuele tegenslagen het hoofd zal kunnen bieden.
- Is benieuwd hoe het college het risico inschat van het omzetten van de lening in eigen vermogen.
- Benadrukt dat de omschakeling voor individuele bewoners financieel niet nadelig uit zou mogen pakken.
- Is teleurgesteld dat het lastig is voor particulieren om zich aan te sluiten wanneer zij door de ontwikkelingen enthousiast zijn geworden, zoals in Paddepoel. Alternatieven moeten duidelijk zijn.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):
- Sluit aan bij D66 en kan zich vinden in het financieringsvoorstel.
- Heeft kennisgenomen van het rapport van de rekenkamercommissie Nijmegen en concludeert dat het proces hier tot nog toe zorgvuldig is gelopen en dat risico's voldoende in kaart zijn gebracht.
- Benadrukt het belang de raad goed mee te blijven nemen.

Mw. Sloot (Stad en Ommeland):
- Vindt het een absolute voorwaarde dat de energielasten van aangesloten burgers gelijk blijven of lager worden. Valt die garantie te geven?
- Benadrukt het belang van leveringszekerheid en snelle service. Is dat te garanderen?
- Sluit voor het overige aan bij de VVD.

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):
- Kan zich vinden in de aanpak en ziet dat er grote stappen gezet worden.
- Heeft grote problemen met biomassa als terugvaloptie en verzoekt de elektrische optie, die op lange termijn mogelijk zou zijn, nader toe te lichten.

Dhr. Brandenbarg (SP):
- Vindt het principieel een goede keuze de toekomstige energieopwekking in een nutsvoorziening te garanderen en vindt dat dit zo moet blijven.
- Sluit aan bij de opmerking dat lagere energielasten voor eindgebruikers gegarandeerd moeten zijn.
- Roept op rendement te investeren in projecten die het draagvlak doen toenemen, zoals het isoleren van woningen en het omlaag brengen van de gasrekening van veel Groningers.

Mw. Moorlag (ChristenUnie):
- Sluit grotendeels aan bij D66.
- Vroeg bij een vorige bespreking de risico's en beheersmaatregelen bij het invoeren van de systemen goed in beeld te brengen. Is dat gedaan?

Wethouder Broeksma:

- Reageert richting PVV dat de raad ervoor gekozen heeft niet toe te kijken hoe de klimaatcrisis zich voltrekt, maar in te grijpen. Andere beleidsterreinen krijgen zeker ook de nodige aandacht, zoals blijkt uit de begroting.
- Constateert dat marktpartijen het verwachte rendement van 6% te laag achten en neemt daarom deze stap als gemeente en Waterbedrijf.
- Heeft de ambitie om 15% onder gebruikelijke tarieven te gaan zitten en heeft daarvoor afspraken gemaakt met de corporaties voor vijf jaar. Daarna volgen nieuwe afspraken. De ACM kijkt mee.
- Geeft aan dat biogas eigenlijk onvoldoende verkrijgbaar is om als geschikte terugvaloptie te kunnen gelden. Biomassa is conform de motie lokaal. Warmtestad blijft streven naar verdere vergroening.
- Legt uit dat elektriciteit opgewekt wordt in de warmtekrachtkoppeling op Zernike en dat er over restwarmte contracten zijn opgesteld met twee datacenters op Zernike.
- Benadrukt dat Warmtestad een professioneel bedrijf is. De risico's zijn goed in beeld gebracht en er zijn second opinions. Ook zijn er stappen gezet met terugvalopties om leveringszekerheid te bieden.
- Wil de raad zo transparant mogelijk mee blijven nemen.
- Legt uit dat de aansluitkosten voor individuele particulieren met een onrendabele top van tienduizenden euro's te hoog zijn. Buurtwarmte050, waar Grunneger Power in vertegenwoordigd is, onderzoekt hoe grondgebonden woningen van warmte voorzien kunnen worden, eventueel in combinatie met warm water van Warmtestad. Helaas is er nog geen antwoord voor particulieren.
- Verwacht in 2023 rendement. Het kan een goede suggestie zijn dit niet uit te keren aan aandeelhouders, maar te investeren in de verdere ontwikkeling van Warmtestad.

Het raadsvoorstel wordt als discussiestuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging om 19.06 uur.